

Rune Gade

Quirky Theory

Kropskonsum/billedhypnose

Din krop er et instrument, der kalkuleret og kynisk bringes i anvendelse af kommercielle interesser. Et billede tager bolig i dig, uden at du ved det. Det finder vej ind under din hud, det hjemsøger dine drømme, det antænder unævnelige begær i dig. Din krop tiltales af interesser, der smugler dunkle lyster ind i dit nervesystems dyb, implanterer utvetydige diktater om forandringer, indkøb og forbedringer i hemmelige dele af din hjerne. Du er ikke dig selv. Du manipuleres til at tænke dette: jeg er ikke mig selv, jeg vil være en anden, jeg vil være bedre, slankere, fastere, hurtigere, klogere, venligere, mere forførende, mere mystisk, mildere, blidere, sartere, mere bestemt, beslutningsdygtig, handlekraftig, konsekvent. Du tænker, at du ikke er dig selv, at du vil være en anden, og du er dermed hverken det ene eller det andet, men en hjemløs hybrid, midt imellem, håbløs, mislykket. Nogen har revet dig ud af dit gode skind, flyttet dig ud af din egen krop, gjort den halvvejs ubeboelig, fordi den nu pludselig rummer så mange fejl og mangler, skjulte og helt åbenlyst evidente, at du ikke længere kan holde den ud, ikke orker at se den reflekteret i spejlet, dumt demonstrerende sine utallige mispas, sine uheldige sider, sine utilstrækkeligheder. Et billede har taget bolig i dig, nærmest uden at du har opdaget det, og det er uafrysteligt som en legemsdel, en organisk del af dit selv. Du drømmer om de små ændringer, de minimale indgreb, ikke noget særligt, men lidt her og lidt der. Det kunne være en smule anderledes, en anelse mere perfekt, uden at blive vulgært eller skræmmende, men bare lidt. Dine beskedne ønsker er præcis så uopnåelige, at de kan tage ganske diskret og umærkeligt ophold i din bevidsthed, næsten uden at forstyrre dine tanker, men som en permanent pirring klinge som en næsten uhørlig undertone, en vedvarende længsel, en konstant utilfredshed, en uafrystelig summen i kroppens celler. At være dér i stedet for her, en anden i stedet for mig. Sådan drømmer du. Sådan får billedet dig til at drømme. Og du er altid lidt dér, lidt besat af denne drøm, som aftvinger dig bevægelsen ud af dig selv, transitionen i retning af noget andet. Du lever i dette mellemrum, et begærsindsvøbt limbo, sødmefuldt og bittert, hele tiden på vej mod at blive til noget andet, men mærkeligt fastfrosset i bevægelsen, aldrig rigtig andet end på vej. Billedet har annekteret din krop, bragt den i disharmoni med dit indre kropsbillede, skabt dette vakuum som kan fyldes med let omsættelige drømme og halsløse redningsplaner. Din krop er blevet et instrument, som kommercielle interesser får adgang til igennem dine øjne, der dagligt gennemstrejfer medielandskaber tæt besat med let genkendelige mærkenavne og cinematografisk hyperreelle begærsbilleder, visuelle lystutopier som aflejrer sig et sted inden i dig og fylder dig med den umulige drøm om at være en anden, ikke dig selv. Et billede har belejret din krop, organiseret en koloni af snylttere inden i dig. Som bevidsthedsparasitter har de stjålet dine drømme og erstattet dem med fyldige reklamekampagner, der giver løfter om din forsvinden fra dig selv, din undslippen alle fejl og mangler. Du er konsumeret, mens du konsumerer, allerede solgt inden du køber. Du er ude af dig selv, aldrig helt hjemme. Men du elsker det.

Imaginære ludere/udsalgsfeber

Billederne bebor os på måder, vi ikke til fulde forstår, men som vi fuldt ud mærker. Hvordan trænger de ind i os? Hvordan afsætter de sig i vores psykomotoriske adfærd? Hvordan former de vores selvforståelse og vores handlingsmønstre? Jo flere billeder, der gennemstrømmer vores hverdage, desto mere påtrængende bliver spørgsmålene. Hvad gør billeder ved os? Jo mere billederne bærer kommercielitetens signatur, åbenlyst imprægnerede af pengenes væsen, desto vigtigere bliver det at undersøge, hvordan de påvirker os. I hvis vold giver vi os, når vi kigger på reklamens let lokkende adskilte lår, brysternes diskret fremhævede kurver, og vores blik drages mod dunkle destinationer,

alt imens et firmanavn eller et logo brænder sig ind i vores bevidsthed? Sælger nogen os en vare, når reklamen trænger sig på vores blik, eller bliver vores kroppe og bevidstheder i en dybere forstand solgt til ideen om økonomiske udvekslinger? Hverdagens små obskøniteter, som konfronterer os i form af reklamernes tiltagende dristigheder, er de blot uskyldige indgreb i vores travle hverdage, eller er de symptomerne på en langt større obskønitet, nemlig den at alle menneskelige relationer er forvandlet til kommercielle relationer? Hvad handles der med, når vi foran spejlet bestræber os på at omdanne os til vores forbilleder, hvis ikke vores egen integritet, som deponeres til fordel for den aldrig gnidningsfri, altid lidt kiksede imitation af idealets forførende overflade? Vi kigger på billederne og ønsker at eje deres særlige virkelighed, som er helt ulig vores egen, meget mere pletfri og problemløs, meget mere ren og duftløs. Vi investerer vores identitet i billedet, kigger på det og drømmer os derhen. Billedets virkelighed forekommer så meget bedre end vores egen, og vi længes efter dens lidt mere farverige og attraktive overflader, dens livagtighed som får vores virkelighed til at tage sig mærkeligt livløs ud. Vi kigger os selv i spejlet, og billedet derinde overlejres umærkeligt med erindringer om den perfekte krop, vi så i reklamen for sportssko, som vi betragtede i syv sekunder, mens vi distraet bladrede i avisen i morges. Vi ser os selv gennem reklamens øjne, og spejlbilledet bliver uudholdeligt at betragte, som var det en fejlslagen kopi af idealets formfuldendte krop, den ultimative fiasko. Vi kigger på os selv med den ubarmhertighed og nådesløshed, som reklamens idealverden har påtvunget vores blik. Vi måler os igennem dens billeder. Vi sælger os selv for at blive lidt mere som den. 'Tag mig!' lokker vi, for vi vil tages, voldtages, rykkes ud af os selv. Vi vil byde os selv til, sådan som reklamer byder sig til for os. Vi vil sælge os selv. Vi elsker dette udsalg.

Psykogeometri/kapitalens biotoper

Vi tager alle part i det store udsalg. Forskellige virkelighedsplaner konvergerer, krydser hinanden i denne eufori af udvekslinger. Mindst tre områder står i dialog med hinanden: det intra-subjektive i form af individets psykologi (drømmene, fantasierne), det ekstra-subjektive i form af reel interageren i det sociale felt (IRL samtaler, personlige forbindelser), det virtuelle i form af medieoffentlighedens kollektive imaginariet (internettet, tv-billederne). Ingen af disse områder besidder autonomi, men står tværtimod i konstant dialog med hinanden. Tv-billedernes virtualitet er formativ for vores individuelle drømme, og danner i et videre perspektiv grundlag for den performative, intersubjektive ageren i det sociale felt, dvs. vores konkrete måder at omgås hinanden på. Men den medierede offentlighedssfære fungerer ikke kun induktivt som en begærskatalysator, der sprænger sig vej ind i vores (under-) bevidstheder, men virker også som en projektionsflade for vores respektive drømme. Hvem siger, at vi ser det samme? Mon ikke vi drager forskelligt udbytte af de udvekslinger, der finder sted på den store markedsplads, netop fordi vi investerer forskelligt i dem? Min identitet er aldrig helt din. Ikke desto mindre er det netop den vestlige kulturs forestillinger om individets unikke karakter, personlighedens særegenhed, der modsiges af den senmoderne reklameindustri, som med stor præcision koncipierer os i holdnings- og smagssegmenter. Balancegangen, som beherskes med stor dygtighed og effektivitet, består i at adressere store grupper samlet som om der var tale om en henvendelse til det enestående individ. Nokia 8210: Stil er ikke noget, du bare tager på om morgenen. Det er en måde at leve på, når du er i kontakt med dig selv. Det massefremstillede produkt skal indgvides singularitetens aura via reklamens symbolske manipulationer. Jeg bliver bildt ind, at dette par bukser er akkurat min stil. Min særlige identitet tiltales via den kollektive imaginariet, uden at den massekommunikative henvendelses fordring på intimitet fremstår som paradoksal eller selvmodsigende. Jeg sælges til denne forestilling om at min stil er forskellig fra din, selv om vi går i identiske bukser. Forskellige morfologier samles her: min identitets særlige form iklædt en særlig vares form, som videre sættes i spil i et socialt rum, hvor den genkendes som en æstetisk markør, der refererer til et bestemt stilistisk fællesskab. Vi bærer det uniforme på hver vores måde, fordi vi hver især væver vores egne drømme ind i det uniforme stof. Varen griber om mig med sin bagage af symbolske betydninger, men jeg omslutter omvendt varen med mine egne drømme, og sætter den i spil

over for andre netop som en sådan kobling mellem varens form og min form. Vores idealitet, vores rest af ontologisk sikkerhed, er medformet af varen, hvis symbolske værdi nu har part i os og gør os genkendelige for andre. Kun ved at sælge mig selv til varen kan jeg gøre mig selv genkendelig. Det er på dette frie marked at vores ufrihed for alvor determineres. Jeg er forelsket i tanken om at være dette helt specielle, som er anderledes og unikt, men sammen med alle de andre.

Barbie World/billedran

Hvad stiller billedkunsten op i en verden, der er mæt af billeder? Hvis kunsten engang handlede om at imitere virkeligheden, at repræsentere verdens genstande, så er denne virkelighed i dag så velforsynet med billeder, at det reelle og det virtuelle ofte er uskelneligt, hvilket gør det vanskeligt præcist at bestemme billedkunstens motiv. For så vidt som billedkunsten er imitativ, hvad viser den da? Man skal ikke kigge længe for at forvise sig om, at billedkunstens motiv i dag netop er billed-virkeligheden, den medierede virkelighed, der bliver gjort til genstand for æstetiske refleksioner og bearbejdelser. Kunsten handler om billedvirkeligheden, den griber fat i de billeder, der cirkulerer i massekulturen og bruger dem til sine egne formål. Hvis billederne har taget bolig i os, hvis de er gået os i kødet, hvad er da mere nærliggende end at bedrive en form for eksorcisme ved at konfrontere dem, bearbejde dem, manipulere dem? Innovate, don't imitate. Hvis ens krop instrumentaliseres via billeder, hvordan så tilbageerobre magten over sin egen krop, hvis ikke gennem appropriationen af billederne? Appropriation består i at stjæle det billede, der er blevet stjålet fra én, fordreje det en anelse for at fjerne det fra den øjeblikkelige genkendelighed, men uden at gøre det uigenkendeligt – med andre ord skabe et billede, der uden videre lader sig indrulle i den generelle billedstrøm, men samtidig øver en vis modstand mod den. Ikke at insistere på en udenforliggende modverdens resistens, men at stille sig inden for den selv samme billedvirkelighed, som er genstand for erobringstogtet. At være en Barbiepige i en Barbieverden, lade billedet bevare sin magt, men tilegne sig denne, gøre den operativ til sine egne formål. At vende magten mod den selv ved at holde et spejl op foran den, lade den se sig selv i øjnene, forvirre den med dens egne drømmebilleder. Billedmættelsen modsvares i appropriationens gestus med en slags visuel bulimi, billedforspiselsens overbud – ikke færre, men flere billeder. Billeder, som ikke længere stiller nogen sult, men fortæres for deres symbolske indhold, sluges og spytted ud igen, ufordøjede men nedsvælgede, opkastede af selve den krop, der er billedets genstand. En form for hævn, men udført med den kærlighed som stadigvæk knytter sig til billedet, til formen, til de særlige muligheder, som billedets virkelighed forærer os.

Kvindebilledkrop

Intet er mere beskrevet inden for de seneste hundrede års billedstrøm end kvindens anatomi, hvis mindste detaljer er blevet blotlagt for ethvert blik. Akkumulationen af beskrivelserne af kvindens krop standser ikke behovet for dem, men synes på magisk vis at skabe grundlag for endnu flere af slagsen, som om granskningernes detaljeringsgrad og nøjagtighed kun frembragte en længsel efter endnu mere, som om deskriptionerne lagde sig omkring den reelle krop, tilslørede snarere end afklædte den, indhyllede den i en trolddomskappe. De inciterende beskrivelser handler i den forstand ikke om kvinden, men om begæret, der i kvindens krop har fundet sit kulturelle medium, en universel kode. Kvindens krop kan udsige alt, den kan kommunikere ethvert budskab, den kan sælge enhver vare – inklusiv sig selv. Den omspænder tilsyneladende hele verden, omslutter kloden med sine kurver, sine uantastelige hudflader, sine landskaber af ungt, fast kød, der opfordrer og lokker øjet til at gå på vandringer henover sig. Senmodernitetens verdensbillede er den perfektible kvindekrop, der er taktilt appellerende, men samtidig definitivt distanceret, dragende men fjern, inciterende uopnåelig. Den møder vores blikke overalt. Vi bladrer en side i avisen og den træder os i møde, vi runder et hjørne på gaden og den strømmer os i møde, vi zapper på fjernbetjeningen og den vælder os i møde. Overalt møder vi det feminine korpus, manipuleret og raffineret til en særlig attråværdig formfuldendthed.

Den er en monstrøsitet, som vi modsvarer med begær, irritation, liderlighed, misundelse, angst, forlegenhed. Den er en idealitet, en utopi om den immaterielle krop, den rene billedkrop, der bedre end nogen reel krop er i stand til at tale til vores begær, vække vores drømme, tænde os. Kvinder som mænd er vi tiltrukket af denne umenneskelige krop og omgærder den med resolut ærefrygt og utilnærmelighed. Den behersker os alle, tvinger os alle til at tænke i dens billede, at begynde enhver spekulation på netop dette sted, i dette kød, i dette billede. Vi kan lukke øjnene og forestille os en verden uden billedet af kvindens krop klæbende til vores nethinder, men ikke så snart er tanken tænkt, før abstinenserne indfinder sig og vi længes mod dens landskab af fascinatorisk perfekt hud og glatte overflader. Vi bor i dette billede som bebor os. Ingen kan slippe ud af kvindekroppens tæt-sluttende billedhud, der omkapsler vores liv som en enorm syntetisk livmoder.

Ejendommelige billeder

Ejendommelige erindringer (Ann Sofie Stærk) – Tilbageblikket på 1960'ernes dekadence: et overskud af ideer, penge og lyst. Chelsea Girl i split screen, kønnets triumf og eliminering. Receptionernes blå slør af cigaretrøg, planerne for alle morgendagens fester. De psykedeliske tråde af kulørte farver, der eksploderede som ringe i kølvandet af en rastløs ungdoms dumdristige indtagelser af et overmål af kemiske stimulanser. Ingen slap uforandrede ud af 1960'erne. 30 år senere kan vi kun stirre længselsfuldt og lidt misundeligt tilbage på blandingen af entusiasme, naivitet, uskyld og idealisme som oppebar ungdomsoprøret. Fri hash, fri sex, fri kærlighed. I dag er det anderledes: Freedom is now sponsored by Diesel. Frihedens årti eksisterer kun som et tegn, et billede, en særlig farvetone, bleget douce pastel, som kan destilleres til nogle få ingredienser, der umiskendeligt signalerer årtiets variant af frihed. Avantgardens ironi og subversion er dissemineret ud i massekulturen, hvor den gør sit udgangspunkt til skamme, samtidig med at den faktisk – dobbelt ironisk – indfrier den oprindelige utopi om kreativitetens demokratisering i form af en overskridelse af skellet mellem kunstnerisk skabelse og liv. Ren overflade. En billedverden, der foregiver at fange øjeblikkenes essens, fornemmelsen af den hektiske hverdag, det lille kast med hovedet, der får håret på modellen til at hvirvle bagud og aftegne sig som en blændende glorie omkring hendes ansigt, mens alle mændene drejer sig mod hende med beundrende blikke. Erindringer i negativ, spejlvendte og douce, bleget af tiden. Jeg kan være dit spejl. Pastelgrøn monokrom erindring. Pausebillede. Turbulente figurationer, skønhedsdronninger svævende frit på billedets flade, ikke længere emblemer eller signaturer, men frisatte kroppe, mærkeligt vægtløse og uforankrede. Alle morgendagens fester er for længst overstået, selv tømmermændene har fortaget sig. Det lille kast med hovedet, i al dets uskyld, vækker billedet i vores baghoved, sælger os et kort sekund navnet på en bestemt shampoo. Friheden hjem-søger os kun som et spøgelse, en husvild ånd, der hvileløst bevæger sig omkring, uden evnen til at materialisere sig. Ethvert sted, hvor den forsøger at sætte sig igennem, antager den varens form, en omsættelig frihed, moderne liberalisme. Her en loungestemning, afslappet konversation med cocktailglas i hånden, diskret rødt på læberne. Afstand. Overflade. Røgen brænder ikke i øjnene, den har form af et umærkeligt visuelt slør henover billedet, maleriets grå stær. Alkoholen dulmer ikke længere nerverne, men forstærker kun kroppens svage skælven. Friheden eksisterer kun som denne nostalgi, der manifesterer sig som en verden hinsides tyngdelovens kraft, en ubekymrethed, et fravær af fylde. Monokromt fravær, figurationens fernet.

Ejendommelige kroppe (Anne Marie Ploug) – Erindringen om kroppen som et sansende medium, som verden erfarede igennem. Smagen af sukker på de klæbrige fingre, fornemmelsen af strømpernes ål mod anklen, vinden i kjolen. Erindringsfragmenter, der antyder et glemt univers af sansninger og indtryk, af ubekymret livsfylde. Kalveknæet lolitapositur. Uartikulerbare sansninger, fornemmelser fra kroppens dyb, en særlig kildren, en duft fra et hemmeligt sted, den lystblandede smerte ved at styrte omkuld på græsplænen, mærke jorden brænde sig ind i håndfladerne. Barndommens lege, udforskninger af kroppens muligheder, opdagelser, motoriske innovationer. At løbe skrigende, hidse hinanden op i kåd leg, spil uden regler. Sårskorper, kedsomhed, bevægelse. Veninder under dynen, varm

fortrolighed. Hvilken krop er mere overdetermineret end barndommens? Retrospektionen indgiver den en særlig sansefylde, en mæthed på oplevelser, som vi hver dag længes mod. Billederne af den er fulde af vores voksne drømme, fordi vi for altid er afskåret fra den, kun kan kende den som en antydning, et fragment, et kort glimt af emotionel genkendelse. Den er et depot for vores håb, vores sidste ønsker. Den blænder os, så vi er ude af stand til at se den som andet end dette fatamorgana, et uvirkeligt sted, der gennem sin magiske tiltrækning får overvirkelig karakter. Sanseindtrykernes styrke og fylde fremtræder i erindringens lys så meget mere voldsomt, end hvad vi nu må lade os nøje med. Den røde farve klæber til nethinden, smagen af næseblod, salte tårer, snottud. Så stærke er vores længsler, at det tabtes genindvinding danner grundlag for hele industrier af erindringsfantasmastik. Vi kan drømme os derhen, hvor vores kroppe kan mærke virkeligheden på huden, hvor alt er nyt og selv i sine mest åbenlyse gestalter af det onde forekommer uskyldigt og godt. Kroppen som locus for sansninger, der er ubefængte af seksualiteten. Vi forestiller os denne mulighed, en sansemæssig fylde som ikke er seksuel, selv om alt tilsiger os, at det modsatte er sandt: enhver sansning er imprægneret af vores begær. Barndommen er aldrig ren, aldrig god, men derimod store, udstrakte vidder af godhed, som isprænges ukontrollerede nedslag af absolut ondskab. Vores længsler lever intet sted bedre end i billedet, som åbent strømmer os i møde og byder os at forsvinde ind i det. Der hvor skønheden lever og ånder. Vi elsker billedet af barndommens sansefylde, elsker det og køber det, veksler vores penge til dets ansporende glød, fordi det bedre end pengene honorerer vores behov for at være et andet sted, at værne om en tidligere udgave af os selv. Vi bliver os selv af vores fortid, uanset om vi køber os til den. Selv stjålne erindringer virker.

Ejendommelige fantasier (Tine Maria Koefoed) – Tretten år, skæbneindsværtede år, hvor en sælsom initiering finder sted. Senmodernitetens initieringsriter står i varens tegn, voksendommen købes, den erhverves bogstaveligt talt gennem konsum. Den pubertære løsrivelse består ikke i et brud med forældregenerationen, hvis konsum tværtimod tjener som idealet for ungdommens eget. Løsrivelsen består i et brud med det billede, konsumet tegnes i. Initieringen består i en demonstration af evnen til at beherske det nye billede, utvetydigt at erklære, at man formes i et andet billede, at idealet på overfladen er et andet, end det forældrene opstiller. Uden at vigtigheden af ritualen reduceres af det, handler det nu om overflader, om kompetencer udi manipulation af fremtrædelser. Tretten år og udmattet af sin egen krops vokseværk, brutalt overhalet af sin egen fysik, hormonernes tyranni, der ubarmhjertigt tvinger én ud af barndommen. Teenagetomhed, blikke der stirrer udtryksløst og apatisk frem for sig, fordi perspektivet er forvredet, fordi der stadig kigges bagud mod det, som er i hastig færd med at tabes. Tretten år og bosat i billedet, der tillader en helt anden følelse-hjemme end ens egen krop, der er blevet en fremmed, uigenkendelig og sær, nærmest en pinagtig emballage, som man ikke længere rigtig vil kendes ved. På vej i to retninger på samme tid, udsænt mellem fortiden og fremtiden. Billedkompetencen vedrører i særdeleshed kønnet, i hvis sikre genkendelighed store mængder kapital investeres. Man bliver et køn gennem billedet, der med større sikkerhed end noget andet er i stand til at performe kønnets identitet, manifestere dets forskel og særegenhed. I billedet kan man øve sig, den gentagne betragtning af det skærper ens blik for de små detaljer, som sikrer kønnet dets identitet. At kigge på sit forbillede er at foretage denne mentale øvelse, helt elementært at blive en anden gennem den visuelle hengivelse til hende, at idolisere den perfekte eksponent for netop det køn, man ønsker at blive. Tretten år – indolent og resigneret overgivelse til umuligheden af projektets succes, initieringens drama, hvis uafvendelighed står foran én. Usikkert famlende fingre, kejtet krop. Den største fristelse er at lukke øjnene, at drømme, man bliver ét med sit billede. Men de trettenåriges liv er beboet af alle de andre billeder, som vedvarende trækker dem bort fra sig selv. Alle deres lommepenge placeres dér, i billedet der kan bevæge dem bort fra sig selv, forære dem drømmen om en identitet. Som om de ikke allerede havde en.

Ikonofobisk eksorcisme

Jeg lukker øjnene, fordi jeg ikke længere vil se, men billederne finder andre veje ind i mig, eller de er der allerede, uudsletteligt indlejret i min bevidsthed. Jeg kniber øjnene tæt sammen og mærker min egen ånde glide gennem svælget, ud gennem næsen, tungt og varmt. Åndedræt, puls. Jeg ser intet, men min bevidsthed er fyldt med billeder. Hver gang jeg åbner øjnene, blot den mindste smule, lægger atter nye billeder sig henover de andre billeder. Jeg lukker øjnene, men ser straks mig selv sidde dér med lukkede øjne. Jeg er ude af mig selv, forvandlet med hele min krop til mit eget billede. Fordrivelsen af billedet fordobler det blot, som var selve min aversion en generator for produktionen af det, som jeg ønsker afværget, bortjaget. Når jeg ønsker at falde sammen med mig selv, blive ét, falder jeg allermest fra hinanden. Når jeg forsøger at kontrollere mit billede, slipper jeg det først for alvor løs, lader det leve sit eget liv, kaster det i grams og stiller mig åben for invasionen af nye billeder. Min krop er en billedbygning, en konstruktion af overlappende perspektiver, som jeg forskyder mig ind og ud af. Jeg genkender en andens billede i mig selv, en gestus jeg har lånt, forelsket imiteret, subversivt approprieret, forvandlet til min egen, indtil nu, da dens ophavsmand igen gør fordring på den, og jeg flovt vedgår mit lån, mit ran. Jeg er ikke mig selv. Jeg lukker øjnene og glemmer mig selv, mens billederne bosætter sig i min krop.

Rune Gade